

Novine u jurisprudenciji Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Pripremila: Mirela Adžajlić Hodžić, Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Uvod

Za ovaj broj časopisa *Pravna hronika* Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine izdvojio je pet presuda iz druge polovine 2020. godine, i to tri presude iz oblasti kaznenog prava i dvije presude iz oblasti građanskog prava.

Presuda broj 96 o K 121673 20 Kž – Kazneno djelo – Oduzimanje djeteta ili maloljetnika iz članka 214 stavak 1 Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“ br. 19/20 – prečišćeni tekst)

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o K 121673 19 K od 23.12.2019. godine, optuženi D.M. zv. Č. iz B., oglašen je krivim da je radnjama opisanim u izreci te presude počinio kazneno djelo Oduzimanje djeteta ili maloljetnika iz članka 214 stavak 1 KZ-a BDBiH, za koje mu je izrečena uvjetna osuda kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 30 (trideset) dana, koja neće biti izvršena ukoliko optuženi u roku od 1 (jedne) godine ne počini novo kazneno djelo.

U okviru žalbenog osnova „pogrešno utvrđeno činjenično stanje“ optuženi D.M. prigovara da je prvostupanjski sud na temelju provedenih dokaza pogrešno zaključio da je optuženi bio obvezan postupiti po Rješenju Pododjela za socijalnu zaštitu, broj ... od 06.09.2018. godine, koje je postalo konačno 17.10.2018. godine, s danom njegove konačnosti, a ne s danom njegove izvršnosti, odnosno 15 dana od dana donošenja rješenja, kako je to propisano člankom 250 stavak 4 Zakona o upravnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. S tim u svezi, prvostupanjski sud nije utvrđivao činjenicu kada je rješenje postalo izvršno, a što po mišljenju optuženog predstavlja trenutak kada je stranka u upravnom postupku dužna postupati po tom rješenju, uz mogućnost njegovog prinudnog administrativnog izvršenja. Time je sud propustio pravilno utvrditi da je predmetno rješenje, u skladu s navedenom zakonskom odredbom, postalo izvršno tek 31.10.2018. godine, od kad je optuženi bio obvezan po njemu postupiti.

Odluka

Navedeni žalbeni prigovori optuženog nisu osnovani iz razloga što je Pododjel za socijalnu zaštitu, nakon što je razveden brak optuženog i D.M.2, presudom od 08.09.2016. godine, kojom je njihov maloljetni sin povjeren majci na čuvanje i odgoj, zapisnički uredio osobne kontakte optuženog s djetetom od 01.11.2016. godine, kojih se optuženi nije pridržavao, zbog čega je na zahtjev majke Pododjel za socijalnu zaštitu i donio Rješenje od 06.09.2018. godine, koje je postalo konačno dana 16.10.2018. godine, kada je optuženi primio rješenje Apelacione komisije od 09.10.2018. godine, kojim je odbijena njegova žalba na prvostupanjsko rješenje. Dakle, optuženi je bio upoznat sa sadržajem i obvezama iz Rješenja i pored toga, bez intervencije Policije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine – o čemu svjedoče njihove službene zabilješke – nije htio u propisanim terminima vratiti dijete

majci. S tim u svezi, za postojanje kaznenog djela nema značaja da li je rješenje kojim se utvrđuju njegovi osobni kontakti postalo izvršno u skladu sa Zakonom o upravnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, jer se izvršnost dovodi u svezu s mogućnošću administrativnog izvršenja, a za postojanje kaznenog djela je dovoljno da je način osobnog kontakta optuženog s djetetom bio uređen konačnim rješenjem nadležnog organa, te da je optuženi zadržao ili oduzeo dijete, bez znanja i privole majke mimo termina koji su u tom rješenju definirani.

Presuda broj 96 o K 118229 20 Kž – Kazneno djelo – Posebni slučajevi krivotvorenja isprave iz članka 368 stavak 4 Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ br. 19/20 – prečišćeni tekst)

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o K 118229 19 K od 23.09.2020. godine, optužena V.V.P. iz B. oslobođena je optužbe, temeljem članka 284 stavak 1 točka a Zakona o kaznenom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ br. 34/13, 27/14 i 3/19 – u daljem tekstu: ZKP BDBiH), da je radnjama opisanim u izreci te presude počinila produženo kazneno djelo Posebni slučajevi krivotvorenja isprave iz članka 368 stavak 4 u svezi sa člankom 55 KZ-a BDBiH.

Pobijajući prvostupanjsku presudu zbog „pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja“ tužitelj u žalbi ističe da je prvostupanjski sud prigodom donošenja pobijane presude propustio pravilno utvrditi da je optužena V.V.P. u periodu od 2014. do 2018. godine, radeći na Odjelu hemiologije JZU Z.c.B., otpusnice pacijenata tog Odjela ovjeravala pečatom „spec. int. medicine onkolog“, iako u tom periodu još uvijek nije stekla to zvanje, što je s potpunom sigurnošću utvrdio, pa je opet optuženu oslobodio zaključujući „da u ovakvim njenim radnjama nisu ostvareni elementi kaznenog djela koje joj se stavlja na teret“.

Odluka

Nisu tačne tvrdnje tužitelja da je prvostupanjski sud optuženu V.V.P. oslobodio od optužbe „jer se u njenim radnjama nisu ostvarili elementi kaznenog djela koje joj se stavlja na teret“, kako se to tvrdi u žalbi tužitelja, nego „da sud nakon svestrane ocjene svih dokaza provedenih na glavnoj raspravi nije utvrdio da je dokazano da je optužena počinila kazneno djelo za koje se tereti“, zbog čega je optuženu V.V.P., temeljem članka 284 stavak 1 točka c ZKP-a BDBiH, oslobodio od optužbe da je počinila produženo kazneno djelo Posebni slučajevi krivotvorenja isprave iz članka 368 stavak 4 u svezi sa člankom 55 KZ-a BDBiH.

Nadalje, ni za ovaj Sud nije upitno da je optužena u periodu od 2014. do 2018. godine, radeći u JU Z.c.B., koristila pečat na kojem je uz zvanje „specijaliste interne medicine“ stajala i „subspecijalizacija onkolog“, iako je to zvanje stekla tek 20.03.2020. godine, kako to u žalbi s pravom ukazuje tužitelj, te da takvo postupanje optužene po svojoj naravi ima karakter radnje počinjenja kaznenog djela Posebni slučajevi krivotvorenja isprave iz članka 368 stavak 4 KZ-a BDBiH; međutim, kako navedeno kazneno djelo tvore radnja počinjenja (izdavanje isprave u kojoj uz potpis navodi da ima zvanje, iako ga nema) i posljedica (a to ima direktnog utjecaja na dokaznu snagu isprave), onda je za postojanje navedenog kaznenog djela bilo nužno dokazati da je usljed evidentnog ostvarenja kaznenopravne radnje nastupila i štetna posljedica.

U konkretnom slučaju svi relevantni dokazi koje je izložio tužitelj nedvojbeno potvrđuju da je optužena u inkriminiranom periodu poduzimala radnje koje joj se u činjeničnom opisu dispozitiva

optužnice stavljaju na teret; međutim, niti jedan od tih dokaza, kao i nijedan od saslušanih svjedoka, nije potvrdio da je takav „objektivni učin“ optužbe proizveo štetnu posljedicu, koja se ogleda u tomu da je takav postupak optužene „imao bitnog utjecaja na dokaznu snagu isprave“, odnosno „da je to imalo značaja u budućem liječenju pacijenata, s obzirom na granu medicine o kojoj se radi“, kako je tu posljedicu definirao tužitelj u podnesenoj žalbi. S tim u svezi, provedeni dokazi ne ukazuju da su inkriminirane radnje optužene proizvele bilo kakvu štetnu posljedicu (utjecaj na dokaznu snagu isprave), jer se u otpusnicama uglavnom opisuje primijenjena kemioterapija u liječenju onkoloških bolesnika, koju je odredio onkološki konzilij, s tim što tužitelj tijekom dokaznog postupka nije prezentirao niti jedan dokaz u tom pravcu, a niti se na argumentiran način bavio dokazivanjem postojanja štetne posljedice kao bitnog obilježja kaznenog djela iz članka 368 stavak 4 KZ-a BDBiH.

Presuda broj 96 O K 119461 20 Kž – Kazneno djelo – Sprječavanje dokazivanja iz članka 343 stavak 3 Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“ br. 19/20 – prečišćeni tekst)

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 O K 119461 18 K od 30.04.2019. godine, optuženi P.J. iz D.S. je na osnovu članka 284 stavak 1 tačka c Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ br. 34/13 i 27/14 i 3/19, u daljem tekstu: ZKP BDBiH) oslobođen od optužbe da je radnjama opisanim u izreci te presude počinio kazneno djelo Sprečavanje dokazivanja iz članka 343 stavak 3 KZ-a BDBiH.

Obrazlažući žalbu, Tužiteljstvo navodi da je izreka presude protivrječna sama sebi i njezinim razlozima, te da je time počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 297 stavak 1 tačka k ZKP-a BDBiH. Pojašnjavajući takvu tvrdnju ističe da je sud presudu zasnovao na pogrešnoj ocjeni izvedenih dokaza, pa time postoji znatna protivurječnost između sadržine dokaza i onog što je o sadržini dokaza navedeno u obrazloženju presude. Nesporno, po ocjeni Tužiteljstva, proizilazi da je u konkretnom slučaju bio u toku upravni postupak gdje je geometar izlazio na lice mjesta i izvršio postavljanje zemljomjernih znakova, kao i postavljanje takvih znakova gdje ranije nisu postojali, koje je poslije toga optuženi uklonio u namjeri da oteža dokazivanje prava vlasništva na nepokretnostima koje graniče s njegovom, odnosno poduzeo je radnje vađenja zemljomjernih znakova i njihovo postavljanje na mjestu gdje nisu postojali želeći time stvoriti lažni dokaz o imovinskopравnim odnosima na nepokretnostima, odnosno otežati dokazivanje prava vlasništva na predmetnim nepokretnostima koje su graničile s njegovom nepokretnosti. U prigovoru na pogrešno utvrđeno činjenično stanje u pobijanoj presudi Tužiteljstvo u žalbi ističe kako sud nije pravilno cijenio dokaze izvedene na glavnom pretresu, zbog čega je izveo pogrešan zaključak kako nema dovoljno dokaza da je optuženi imao namjeru da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom postupku, pa je sud neosnovano zbog nedostatka dokaza P.J. oslobodio od optužbe da je počinio kazneno djelo Sprečavanje dokazivanja iz članka 343 stavak 3, a u svezi sa stavkom 1 KZ-a BDBiH.

Odluka

Sve dokaze na koje se Tužiteljstvo poziva u žalbi (iskaze svjedoka i vještaka geodetske struke i materijalnu dokumentaciju) prvostupanjski sud je, po ocjeni ovog Suda, u potpunosti savjesno ocijenio, sukladno odredbama članaka 281 i 290 stavak 7 ZKP-a BDBiH. Prvostupanjski sud je u bitnom vjerno interpretirao sadržaj iskaza saslušanih svjedoka i vještaka, kao i drugih dokaza, tako da je neprihvatljiva žalbena tvrdnja Tužiteljstva da postoji znatna protivurječnost između stvarne sadržine dokaza i onog što je sud o sadržini dokaza naveo u obrazloženju presude. Nakon

savjesne i pravilne ocjene dokaza, sud je određeno i potpuno iznio koje činjenice i iz kojih razloga je uzeo nedokazanim. Tako je opravdano utvrdio da optužba tokom dokaznog postupka nije uopće dokazivala postojanje bilo kakvog sudskog postupka vezanog za spor oko vlasništva ili uređenja međe, te da je optuženi išao za tim, odnosno imao namjeru da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u tom postupku.

Na osnovu iskaza svjedoka-geometra M.P. da se zaključiti da je isti u 2017. godini izlazio na teren u D.S. da bi izvršio cijepanje zemljišne parcele koja je u suvlasništvu G.F. i D.M., a koja graniči s parcelom broj ... u vlasništvu optuženog P.J. i na osnovu iskaza istog se da zaključiti da on nije izlazio navedene prilike na teren radi uređenja ili uspostavljanja međe između parcela navedena dva lica i parcele optuženog a niti da između tih parcela postavlja međašne oznake. Prema tome, pravilno je odbrana iznijela tvrdnju u toku kaznenog postupka da geometar M.P. nije u upravnom postupku uređivao među između parcela G.F. i D.M. s jedne strane te parcele optuženog P.J. s druge strane, niti je između istih parcela on postavljao međašne oznake. G.F. i D.M. su na među stavili PVC cijevi, samovoljno, bez znanja optuženog, da bi time označili navodnu granicu između svojih parcela i parcele optuženog, a za što nisu bili ovlašćeni. Osim toga, iz pismenog nalaza i mišljenja vještaka geodetske struke B.S., koji je ista usmeno iznijela na glavnom pretresu, proizilazi da linija razgraničenja između predmetnih parcela G.F. i D.M., te parcele optuženog, nije mijenjana od stupanja na snagu premjera koji je izvršen 1964. godine, a između parcele optuženog i parcela navedenih lica postoje čvrste međašne biljege. Sve navedeno govori u prilog zaključka prvostupanijskog suda da kod optuženog nije postojala namjera, odnosno da mu nije bio cilj da radnjama koje je počinio (uklanjanje plastičnih cijevi ispunjenih betonom i betonskog stubića s tromeđe koje su samovoljno postavili vlasnici susjednog zemljišta G.F. i D.M.) spriječi ili znatno oteža, u sudskom postupku ili bilo kojem drugom postupku, utvrđivanje gdje se nalazi međa između navedenih parcela. Po ocjeni ovog Suda, optuženi je bio isprovociran postupcima G.F. i D.M., koji su samovoljno bez prisustva optuženog kao navodne međašne oznake između svojih parcela i parcele optuženog stavili plastične cijevi ispunjene betonom i na tromeđi betonski stubić, pa je takve znake koji nisu međašne oznake trajnog karaktera i koje nije u upravnom ili sudskom postupku uređenja međe postavilo službeno lice, optuženi uklonio i postavio drvene štapove na mjestu gdje je smatrao da se nalazi međa. Ovim je dat odgovor na pitanje Tužilaštvu iznijetom u žalbi, zbog čega je optuženi uklonio pomenute plastične cijevi punjene betonom i betonski stubić s tromeđe koje su G.F. i D.M. postavili na navodnoj međašnoj liniji između svojih parcela i parcele optuženog P.J. Prema tome, sigurno se može zaključiti da uklanjanje navedenih oznaka s navodne međašne linije nije učinjeno s ciljem da bi se spriječilo ili znatno otežalo dokazivanje u sudskom postupku vlasništva ili nekog drugog stvarnog prava, odnosno spriječilo ili znatno otežalo dokazivanje gdje se tačno nalazi međa između susjednih parcela optuženog P.J. i parcela G.F. i D.M.

Presuda broj 96 o P 098318 20 Rev – Solidarnost dužnika (članak 414 Zakona o obligacionim odnosima, „Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 55/89 i 57/89) i solidarnost povjerilaca (članak 425 ZOO-a)

Činjenice i revizioni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 098318 16 P od 27.11.2018. godine obvezuju se tuženi da tužitelju, solidarno, na ime neosnovanog obogaćenja, isplate iznos od 187.968,51 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 27.06.2012. godine pa do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja. Obvezuju se tuženi da tužitelju, solidarno, naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 9.284,64 KM, a sve u roku od 30 dana po pravosnažnosti ove presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici je zahtjev (tužbeni zahtjev) tužitelja BDBiH da mu tuženi R.M., R.E.1, R.E.2 i R.F. solidarno isplate (izvrše povrat) više naplaćene zakonske zatezne kamate u iznosu od 187.968,51 KM, koji im je platio na osnovu pravosnažne presude od podnošenja tužbe na iznos utvrđene naknade za izuzete nepokretnosti.

Tuženi R.M., R.E.1, R.E.2 i R.F., svi iz B., izjavili su žalbe protiv prvostupanjske presude, a Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine presudom broj 96 o P 098318 19 Gž od 17.09.2019. godine (dalje drugostupanjska presuda) je žalbe odbio i potvrdio prvostupanjsku presudu.

Revizijom jedino tuženi R.F. pobija drugostupanjsku presudu zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Revident je drugi revizioni razlog, tj. pogrešnu primjenu materijalnog prava, obrazložio istim navodima kao u žalbi, pa tako i dalje inzistira na tvrdnji da se obveza vraćanja zakonske zatezne kamate može među njima (tuženim) podjeliti, odnosno da nije dužnik solidarne obveze.

Odluka

Navedenu tvrdnju revidenta, reviziono vijeće je, jednako kao i nižestupanjski sudovi, ocijenilo neutemeljenom. Naime, presudom broj 96 o P 000967 08 P od 20.02.2012. godine usvojen je u cijelosti tužbeni zahtjev u sadržaju kako su ga postavili u tom postupku tužitelji, a ovdje tuženi, da im u tom postupku tuženi, a ovdje tužitelj, „isplati iznos od 364.896,70 KM sa zakonskom zateznom kamatom na navedeni novčani iznos počev od 26.02.2008. godine“. Time su oni neizravno izraženom voljom koja potiče iz okolnosti konkretnog odnosa (kao suvlasnici nepokretnosti koje su im izuzete i za koje su tražili jedinstvenu naknadu u iznosu od 364.896,70 KM i jedinstvenu zakonsku zateznu kamatu) ugovorili aktivnu solidarnost obzirom da njihovo potraživanje nije bio skup pojedinačnih potraživanja svakog od njih. Jer, prema odredbi članka 425 ZOO-a, aktivno solidarno potraživanje je jedinstveno potraživanje i aktivna solidarnost vjerovnika može nastati, između ostalog, i prešutnom neizravnom voljom vjerovnika, kao što je nastala podnošenjem tužbe u pomenutom predmetu broj 96 o P 000967 08 P u kojoj su ovdje tuženi R.M., R.E.1, R.E.2 i R.F. istakli jedan tužbeni zahtjev s jedinstvenim potraživanjem kako naknade za izuzete nepokretnosti, tako i zakonske zatezne kamate i upravo tako je i presuđeno. Sukladno tome, valjalo je i tuženom u tom postupku (BDBiH) tako ispuniti obvezu, tj. platiti jedinstvenu naknadu i jedinstvenu kamatu kako su obvezani pravosnažnom presudom.

Dakle, predmet obveze BDBiH utvrđene pravosnažnom presudom broj 96 o P 000967 08 P od 20.02.2012. godine nije bio djeljiv, obzirom da je bio obvezan platiti R.M., R.E.1, R.E.2 i R.F. jedinstvenu naknadu za izuzete nepokretnosti i zakonsku zateznu kamatu. Znači, predmet njegove obveze je bio stvarno i pravno nedjeljiv. Kako je BDBiH, osim jedinstvene naknade za izuzete nepokretnosti, isplatio R.M., R.E.1, R.E.2 i R.F. i jedinstvenu zakonsku zateznu kamatu počev od 26.02.2008. godine, a trebao je od 20.02.2012. godine, za razliku (više) naplaćene zakonske zatezne kamate, oni u ovom postupku – samo sada u obrnutim ulogama – odgovaraju solidarno. Jer, prema odredbi članka 414 ZOO-a, za postojanje solidarne obveze, osim što zahtjev vjerovnika mora biti upravljen na više dužnika, obveza mora biti zajednička i iz iste pravne osnove i mora se temeljiti i odnositi na iste interese u ispunjenju činidbe, te mora postojati unutarnja povezanost potraživanja. Sve ove pretpostavke postojanja solidarne obveze tuženih ispunjene su, njihova obveza je jedinstvena i nije djeljiva, pa je utoliko neutemeljena tvrdnja revidenta da on kao i ostali tuženi nije dužnik solidarne obveze, odnosno da oni solidarno ne odgovaraju tužitelju za obračunati iznos više plaćene zakonske zatezne kamate u periodu od 26.02.2008. godine do 20.02.2012. godine.

Presuda broj 96 O P 120380 20 Gž – Odgovornost za štetu od opasne stvari (članci 173, 174 i 177 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 55/89 i 57/89))

Činjenice i žalbeni navodi

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 O P 120380 18 P od 14.07.2020. godine djelimično se usvaja tužbeni zahtjev tužitelja i obvezuje tuženi d.d.B.B. da tužitelju na ime naknade nematerijalne štete isplati za pretrpljenu fizičku bol iznos od 1.122,00 KM, za pretrpljeni strah iznos od 756,00 KM, za duševnu bol zbog naruženosti iznos od 1.200,00 KM, odnosno ukupan iznos od 3.076,00 KM na ime nematerijalne štete sa zakonskom zateznom kamatom od 14.07.2020. godine kao dana presuđenja do konačne isplate.

Odbija se tužbeni zahtjev u dijelu u kojem tužitelj potražuje na ime naknade nematerijalne štete zbog duševnih bolova radi umanjenja životne aktivnosti iznos od 5.000,00 KM, kao i za pretrpljenu fizičku bol, pretrpljeni strah i duševnu bol zbog naruženosti, preko dosuđenog iznosa za te vidove štete, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do isplate. Odbija se tužbeni zahtjev tužitelja u dijelu kojim potražuje od tuženog da mu na ime naknade materijalne štete isplati iznos od 400,80 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do konačne isplate. Obvezuje se tužitelj da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 189,90 KM, u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.

U ovoj parnici tužitelj je svoj zahtjev zasnovao na činjeničnim navodima da je šteta koju je pretrpio posljedica povrede koju je, kao uposlenik tuženog, zadobio 26.04.2017. godine, kada je obavljao poslove demontaže pumpe sumporne kiseline. Zahtjevu tužitelja tuženi se suprotstavio tvrdnjom da je tužitelj bio dužan na sebi imati zaduženu kiselo otpornu radnu bluzu, kiselo otporne rukavice, zaštitni vizir i zaštitne naočare, kao i da je prošao relevantnu obuku organiziranu od strane poslodavca, zbog čega je predložio da se tužbeni zahtjev odbije u cjelosti kao neosnovan, a tužitelj obaveže na naknadu troškova parničnog postupka.

Nezadovoljan time što je obvezan da tužitelju naknadi nematerijalnu štetu, tuženi u žalbi, obrazlažući žalbene razloge, smatra da je usvajanjem tužbenog zahtjeva (u obimu u kojem je tužbeni zahtjev usvojen) prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo.

Odluka

Osnovano tuženi u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud njegovim obvezivanjem da tužitelju nadoknadi nematerijalnu štetu postupio suprotno odredbi članka 173 ZOO-a. Naime, odredbom članka 173 ZOO-a propisano je da se smatra kako šteta u vezi s opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, potiče od te stvari, odnosno djelatnosti, izuzev ukoliko se dokaže da one nisu bile uzrok štete, dok je odredbom članka 174 istog Zakona propisano da za štetu od opasne stvari odgovara njezin imatelj, a za štetu od opasne djelatnosti odgovara lice koje se njome bavi. Odredbom članka 177 ZOO-a propisano je da se imatelj oslobađa odgovornosti ukoliko dokaže da šteta potiče od nekog uzroka koji se nalazio van stvari, a čije se djelovanje nije moglo predvidjeti, ni izbjeći ili otkloniti (stavak 1); imatelj stvari oslobađa se odgovornosti i ukoliko dokaže da je šteta nastala isključivom radnjom oštećenika ili trećeg lica, koju on nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti (stavak 2); imatelj se oslobađa odgovornosti djelimično ako je oštećenik djelimično pridonio nastanku štete (stavak 3); ukoliko je nastanku štete djelimično doprinijelo treće lice, ono odgovara oštećeniku solidarno s imateljem stvari, a dužno je snositi naknadu srazmjerno težini svoje krivice (stavak 4); dok se lice kojim se imatelj poslužio pri upotrebi stvari ne smatra trećim licem (stavak 5). Dakle, Zakon o obligacionim odnosima, imenujući opasnu stvar i opasnu

djelatnost, gore pomenutim odredbama uređuje objektivnu odgovornost za povećanu opasnost i utvrđuje pretpostavku uzročnosti, ali ujedno onim rješenjem „izuzev ukoliko se dokaže da one nisu bile uzrok štete“ (opasna stvar i opasna djelatnost) postavlja je kao oborivu zakonsku pretpostavku. Stoga, imatelj opasne stvari i vršitelj opasne djelatnosti mogu se osloboditi odgovornosti dokažu li da opasna stvar ili opasna djelatnost nisu bile uzrok štete, ili da je šteta posljedica određenih okolnosti: djelovanja više sile ili radnje samog oštećenog ili treće osobe (odredba članka 177 istog Zakona). Prema tome, da bi se oslobodio odgovornosti za štetu, prema odredbi članka 177 stavak 2 ZOO-a, tuženi je morao dokazati da je šteta nastala isključivom radnjom oštećenika (ovdje tužitelja) koju nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći ili otkloniti, a glavni dokaz kojim je nastojao uvjeriti sud da do štete ne bi niti došlo, odnosno da se ista ne bi ni dogodila, jeste da je tužitelj na sebi imao zaštitnu opremu. U toku postupka utvrđeno je, a i nesporno je, na kojim poslovima je tužitelj raspoređen kao radnik tuženog (raspoređen na radne poslove bravara), koji je uzrok povrede tužitelja (prskanje sumporne kiseline prilikom demontaže pumpe sumporne kiseline), je li tužitelj prošao obuku za osposobljavanje radnika za bezbijedan i zdrav rad, odnosno je li ga tuženi kao poslodavac upoznao s načinom rukovanja opasnim materijama (tuženi je upoznao svoje radnike s načinom rukovanja opasnim materijama, a tužitelj je prošao obuku za osposobljavanje za siguran i zdrav rad), je li tužitelj zadužio, odnosno po potrebi uzео zaštitnu opremu potrebnu za rad s opasnim stvarima (tužitelj je zadužio zaštitnu opremu u vidu kiselo otpornog odijela i cipela, ali nije tražio iz magacina vizir i kiselo otporne rukavice), je li prilikom obavljanja radnog zadatka tužitelj na sebi imao, odnosno koristio obezbjeđenu opremu (tužitelj nije nosio kiselo otporno odijelo, niti kiselo otporne rukavice, odnosno na sebi je imao pantalone s tregerima i majicu kratkih rukava, te obične jednokratne rukavice) i, u konačnom, da li bi se šteta tužitelju dogodila da je na sebi imao zaštitnu opremu (šteta se ne bi dogodila da je tužitelj na sebi imao zaštitnu opremu). Na osnovu navedenih činjenica prvostupanjski sud je pogrešno zaključio da šteta nije nastala isključivo radnjom oštećenog, odnosno da je tužitelj djelimično doprinio nastanku štete. Naime, ocjena je ovog suda da radnik koji je osposobljen za rad na siguran način i kojemu su pružena sva zaštitna sredstva mora biti u svakom trenutku svjestan posljedica obavljanja poslova suprotno pravilima propisanim Zakonom o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ br. 20/13), što uključuje i nekorištenje zaštitnih sredstava (kao što je u konkretnom slučaju obavljanje posla demontaže pumpe sumporne kiseline bez korištenja zaštitne opreme) što može biti od uticaja na – shodno odredbi članka 71 Zakona o radu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ br. 19/06, 19/07, 25/08, 20/13, 31/14 i 1/15), prema kojoj poslodavac odgovara za štetu uposleniku ukoliko uposlenik pretrpi štetu na radu ili u vezi s radom, ako je štetu prouzrokovao poslodavac i ako ne postoje razlozi koji isključuju odgovornost poslodavca, a poslodavac je dužan uposleniku nadoknaditi štetu u skladu s opštim odredbama ZOO-a, što znači, bilo po principu pretpostavljene krivice ili po principu objektivne odgovornosti, tj. uzročnosti, koji su principi odgovornosti propisani odredbom člana 154 ZOO-a – oslobađanje tuženog (kao poslodavca) od objektivne odgovornosti za štetu. Kako je do povrede tužitelja došlo isključivo zbog njegovog samovoljnog, rizičnog i krajnje nesmotrenog ponašanja (nekorištenja zaštitne opreme kojom je raspolagao, odnosno koja mu je stavljena na raspolaganje), odnosno postupanja suprotno odredbi članka 8 stavak 3 Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu, onda po ocjeni ovog Suda ne postoji odgovornost tuženog (kao poslodavca) za nastalu štetu, pa se zbog navedenog ukazuju osnovanim žalbeni navodi tuženog o pogrešnoj primjeni materijalnog prava. Zbog navedenog valjalo je žalbu tuženog kao osnovanu uvažiti i prvostupanjsku presudu (u dijelu u kojem je prvostupanjski sud obvezao tuženog da tužitelju naknadi nematerijalnu štetu za pretrpljenu fizičku bol, pretrpljeni strah i duševu bol zbog naruženosti) preinačiti na osnovu odredbe članka 350 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.